

3. President Obama Addresses the Irish People URL: https://www.youtube.com/watch?v=xgRV_MPKMAE (дата звернення 12.10.2022)
4. Obama`s visit to Moneygall URL: <https://www.theguardian.com/world/2011/may/23/obama-visit-jubilation-moneygall> (дата звернення 12.10.2022)
5. Marta Rominiecka. Non-Verbal Cues In Politics: An Analysis Of Gestural Signals Sent By American And European Politicians - Poznań Studies in Contemporary Linguistics 44 (2), 2008, pp. 247–263.

Іскоростенська А.В.
Житомирський державний університет імені Івана Франка

СПЕЦИФІКА УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ РОМАНІВ РЕЙЧЕЛ ЛІПІНКОТТ

У сучасному літературному просторі художній переклад є одним з найбільш складних видів перекладу, досить трудомістким процесом із безліччю тонкощів, який вимагає передачі не лише смислу, а й унікального стилю автора, поєднання врахування різних аспектів цільової та вихідної культур, таких як мова, стиль, жанр та культурні особливості. Додаткові проблеми у перекладі художньої прози створює відтворення унікальних явищ [4], які притаманні лише вихідній культурі.

Наша розвідка присвячена специфіці українського перекладу романів Рейчел Ліпінкотт – відомої британської письменниці, яка стала автором бестселеру “За п’ять кроків до кохання” [8].

Аналіз твору Р. Ліпінкотт [8] у перекладі Дар’ї Петрушенко [2] показав, що на усіх мовних рівнях при перекладі виникає асиметрія, відсутність однорідності у будові та функціонуванні мовних одиниць [1]. Як наслідок, можемо помітити використання різноманітних трансформацій, серед яких виокремлюємо прийом *гіперонімічної заміни*. Так, перекладаючи лексему *Converse*, назву спортивного взуття від фірми Converse, як *кросівки* перекладачка вдається до заміни одиниці похідної мови, що має вужче значення (вид спортивного взуття, який випускає певна компанія), одиницею мови перекладу, що має ширше значення (*кросівки - спортивні легкі закриті черевики зі шнурівкою*) [5].

При перекладі застосовують також прийом адаптації: наприклад, щоб зробити реалію *prom* (згідно із визначенням у словнику Cambridge Dictionary, *a formal party held for older students at the end of the school year, at which there is dancing* [7]) зрозумілою для реципієнта, перекладачка добирає вже знайомий українському читачеві термін *випускний*.

Because of the Mason developments, though, that doesn't seem super likely for prom [8: 12].

Однак через перспективи з Мейсоном дуже мало ймовірно, що так буде й на випускному [2: 13].

Українська та англійська мови мають спільні і відмінні граматичні властивості, що може вплинути на переклад художніх текстів, тому на практиці

перекладачі стикаються з рядом проявів асиметрії на морфологічному рівні і застосовують різноманітні перекладацькі трансформації [3].

Для відтворення категорії означеності використовуються вказівні займенники (*цей, ця, це, ці або той, та, то, ті*) або їх упущення [6] як-от у наступному прикладі:

I think of all the drawings around my room [8: 4].

Я думаю про всі ті малюнки у себе в кімнаті [2: 6].

На синтаксичному рівні застосовують заміну речень за метою висловлювання (заміною окличних речень питальними):

Mic drop! [8: 30].

Що, з'їла? [2: 28].

При перекладі змінюється кількість предикативних центрів, наприклад:

I wave that away and instead hold up my tray like a game-show model to show Poo my lumberjack breakfast [8: 28].

Я відмахуюсь і натомість підіймаю тацю, наче іграшку, щоб показати По мій «сніданок лісоруба» [2: 31].

Наступна перекладацька трансформація, що зустрічається при перекладі, антонімічний переклад. Він передбачає заміну позитивного твердження в тексті оригіналу на негативне в тексті перекладу і навпаки. Наприклад,

Petals burst out from every edge of the twin ovals in soft pinks, deep whites, even heather blues, but somehow each one has a uniqueness, a vibrancy that feels like it'll bloom forever [8: 6].

З усіх країв здвоєних овалів вириваються пелюстки ніжно-рожевих, глибоко-білих і вересово-блакитних барв, але кожній властива якась унікальність, живість, що, здається, не зів'яне ніколи [2: 6].

Отже, переклад художнього підліткового тексту з англійської мови на українську вимагає врахування не лише мовних особливостей, а й стилю, жанру та культурних контекстів. Переклад романів є одним з найбільш складних видів перекладу, який вимагає поєднання багатьох аспектів. Аналіз перекладу романів Рейчел Ліппінкотт українською мовою показав, що асиметрія виникає у відтворенні лексичних одиниць та граматичних явищ та проявляється у використанні таких лексико-граматичних трансформацій як: гіперонімічна заміна, упущення або заміна вказівних займенників, зміна кількості предикативних центрів, антонімічний переклад, заміна речення щодо мети висловлювання (заміна спонукального речення питальним).

Подальша перспектива розвідки полягає у вивченні специфіки українського перекладу англійськомовних підліткових фільмів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бірюкова О. Міжмовна асиметрія як джерело розвитку мови. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство)*. 2014. Вип. 20. С. 213-218.

2. Ліппінкотт Р., Дотрі М., Яконіс Т. *За п'ять кроків до кохання* / пер. з англ. Д. Петрушенко. Харків : Книжк. Клуб «Клуб Сімейн. Дозвілля», 2019. 240 с.

3. Приймачок О. І. Перекладацькі трансформації як спосіб досягнення адекватності художнього перекладу. *Вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки*. Луцьк, 2008. № 10: Філологічні науки. С. 115–121

4. Славова Л. Л., Борисенко Н. Д. Відтворення історичних реалій у перекладі художньої літератури. *Сучасний стан і перспективи лінгвістичних досліджень та проблеми перекладу* : тези доп. Всеукраїн. наук. конф. пам'яті д-ра філолог. наук, проф. Д. І. Квеселевича (1935-2003). Житомир, 2020. С. 77–80.

5. Словник : портал української мови та культури. URL: <https://slovnyk.ua/>

6. Удовіченко Г. М. Визначеність/невизначеність як граматична і як прихована функціонально-семантична категорія. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля*. Серія : Філологічні науки. 2019. № 1. С. 316–322.

7. Cambridge Dictionary Online. URL: <https://dictionary.cambridge.org/>

8. Lippincott R., Daughtry M., Iaconis T. *Five Feet Apart*. New York : Simon & Schuster Books For Young Readers, 2018. 288 p.

Кулявик С.Й., Дячук Н.В.
Житомирський державний університет імені Івана Франка

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕНАНТІОСЕМІЇ ТА ОМОНІМІЇ

Явище енантіосемії (антилогії) почали досліджувати з ХІХ століття, проте до цього часу мовознавці не дійшли до єдиного визначення цього поняття, його точних характеристик та видів. Більшість лінгвістів відносять енантіосемію до форми омонімії, та інші порівнюють її з антонімією або полісемією.

Енантіосемія — це мовне явище, в якому одне слово або словосполучення має два значення, протилежні за своєю природою. Дослідження показали, що енантіосемія є особливістю багатьох мов і що її застосовують для підкреслення певних аспектів розмови. Енантіосемізми також часто зустрічаються у жартах, щоб підсилити комедійний ефект.

Основними характеристиками явища антилогії є:

1. однакове написання;
2. антонімічні відношення;
3. залежність від контексту;
4. незначна кількість енантіосемічних слів;
5. лексична неоднозначність.

Омонімія — це мовне явище, в якому два слова або словосполучення мають однакове написання чи вимову, але різняться за значенням. Омоніми можуть бути як омофонами, словами, які однаково звучать, але пишуться по-різному (наприклад, «*sea*» і «*see*»), так і омографами, словами, які пишуться однаково, але мають різні значення (наприклад, «*left*» може означати «наліво» та минула форма дієслова «*leave*»).

Явище омонімії має свої особливості:

- омоніми можуть мати однакове написання та вимову;
- омонімам притаманні різні значення, які не пов'язані між собою;